

**Ávarp
forseta Íslands
Ólafs Ragnars Grímssonar
í hátíðarkvöldverði á Bessastöðum
til heiðurs
Hinum Konunglegu Tignum
Friðriki krónprinsi og
Mary krónprinsessu
5. maí 2008**

Yðar konunglegu tignir,
Friðrik krónprins og Mary krónprinsessa
Heiðruðu gestir.

Það er hátíðleg stund og merkur atburður í aldalangri sameiginlegri sögu Danmerkur og Íslands að fagna hér á Bessastöðum tignum gestum, að bjóða krónprinshjónin velkomin í hinn gamla konungsgarð, höfuðbólið þar sem amtmenn, æðstu fulltrúar konungsins, sátu um aldir.

Við erum daglega á það minnt hér á staðnum hve margslungin samferð Danmerkur og Íslands hefur verið, hve ríka hlutdeild konungar og drottningar Danmerkur hafa átt í sögu Íslendinga.

Fornleifagröfturinn hér á Bessastöðum birti okkur gólf og veggj konungsgarðsins og þúsundir gesta skoða á ári hverju minjarnar um hina íslensku miðstöð konungsvaldsins, steinhleðslur sem leiða hugann að liðinni tíð og minnisstæðum ljóðum og sögum íslenskra skálda um konungstímamann.

Í öndvegi hér í salnum, á veggnum fyrir aftan mig, heilsar málverk Frederiks Sørensens öllum gestum Bessastaða, innblásið af siglingu konungsskípa og litadýrð Snæfellsness sem okkar konunglegu gestir munu heimsækja á miðvikudag til þess meðal annars að njóta náttúrunnar sem heillaði málarann þegar hann fylgdi Kristjáni IX til Íslands árið 1874. Þá fögnuðu Íslendingar þúsund ára afmæli byggðar í landinu og Kristján konungur færði þjóðinni með eigin hendi hina nýju stjórnarskrá.

Forfeður Yðar, Friðrik krónprins, hafa ætíð átt vinsældum að fagna meðal Íslendinga, og þá ekki síst þeir sem báru nafnið Friðrik.

Fræg er heimsókn Friðriks VIII til Íslands árið 1907. Reyndar er hún svo fræg að í íslenskum bókum er hún gjarnan nefnd „Konungskoman“ eins og aldrei hafi nein önnur verið; enda fögnuðum við Íslendingar í fyrra aldarafmæli hennar; sláandi vitnisburður um þýðingu þessarar heimsóknar í augum þjóðarinnar.

Fögnuðurinn var einnig mikill þegar afi Yðar og amma, Friðrik konungur og Ingiríður drottning, komu til Íslands árið 1956, fyrst allra erlendra þjóðhöfðingja til að sækja hið unga lýðveldi heim. Þá var ég lítill drengur, nýfluttur til Reykjavíkur vestan af Fjörðum og hafði eignast myndavél sem ég vígði þessa hátíðardaga – á reyndar enn í gömlum albúmunum litlu svart-hvítu myndirnar af hinum tignu gestum og bakhlutunum á íslensku lögreglunni sem þá hafði æft sig í að standa heiðursvörð.

Friðrik konungur og Ingiríður drottning áttu hug og hjörtu Íslendinga. Áður höfðu þau, þá krónprinspar, ári fyrir síðari heimsstyrjöldina siglt í kringum landið, heimsótt byggðirnar og um allt land varðveittu íbúarnir minningar um heimsókn þeirra.

Íslendingar hafa og ætíð verið stoltir af því að móðir Yðar, Margrét drottning, eða Margrét Þórhildur eins og Íslendingar nefna hana gjarnan, var einnig íslensk krónprinsessa og ber því gott og gamalt íslenskt nafn. Heimsóknir hennar á undanförunum áratugum til Íslands hafa jafnan verið gleðistundir og er sérstaklega gaman að rifja upp þegar hún og kirkjulistaverk hennar skipuðu veglegan sess á Listahátíð Reykjavíkur.

Það er einlæg von mín og allra Íslendinga að Þér tignu gestir, Friðrik krónprins og Mary krónprinsessa, skynjið einnig í heimsókn Yðar hve hlýjan hug íslenska þjóðin ber til dönsku konungsfjölskyldunnar og hve mikils virði vináttan við Dani er okkur Íslendingum.

Tengslin við Danmörku hafa markað djúp spor á öllum sviðum og ríkulegra danskra áhrifa gætir í menningu okkar, húsagerð, listum, vísindum og viðskiptum.

Helstu skáld Íslendinga á síðustu öld og brautryðjendur bókmenntanna á síðari hluta þeirrar nítjándu, reyndar líka yngri rithöfundar á okkar tímum, hafa sótt afl í danska smiðju. Frumherjarnir í íslenskri málalísi lærðu tókin í danskri akademíu og málverkin hér í salnum, eftir Kjarval, Ásgrím og Jón Stefánsson, eru vitnisburður um hve langt nokkrir þessara danskmenntuðu landa okkar náðu í list sinni.

Á nýliðnum áratugum hefur fjöldi íslenskra vísindamanna, verkfræðinga og tæknifólks stundað nám við danska háskóla. Heim komnir hafa þeir ásamt öðrum lagt grundvöll að mesta framfaraskeiði íslenskrar sögu.

Sama gildir um viðskiptin. Áhrif Dana á þróun íslensks efnahagslífs hafa um aldir verið meiri en annarra þjóða. Þess vegna var kannski kominn tími til að Íslendingar sýndu þakklæti sitt í verki með því að varða á síðari árum umsvifamiklir í dönsku viðskiptalífi.

Allt er þetta mikil saga og því við hæfi að nú hafa tveir merkir íslenskir sagnfræðingar með góðum stuðningi danskra og íslenskra fyrirtækja hafist handa við að skrifa sögu Kaupmannahafnar sem höfuðborgar Íslands í 500 ár. Fögnum við slíku verki af heilum hug og hlökkum til útgáfunnar sem verður bæði á dönsku og íslensku.

Præðir sögunnar halda því áfram að tvinnast saman, mynda nýja vefi. Heimsókn hinna konunglegu tigna nú er einmitt slíkrar ættar; í senn virðingarvottur við fyrri tíma og fyrirheit um að nánin vinátta þjóða okkar muni vara um alla framtíð.

Það er öllum Íslendingum fagnaðarefni að bjóða Friðrik krónprins og Mary krónprinsessu velkomin til Íslands. Ég bið gesti að rísa úr sætum og lyfta glösum til heiðurs hinum konunglegu tignum og til heilla sögulegu sambandi og ævarandi vináttu Íslendinga og Dana.